36. številka. Maribor, dne 7. maja 1917. Letnik IX.

Naročnina listu: — Celo leto K 10·— Pol leta 5·— Četrt leta 2·50 Mesečno 1·— Izven Avstrije: — Celo leto 15·— Posamezne številke 10 vinarjev.

STRAŽA

Inseratni oznanila se računajo po 18 vin. od 6redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust. „Straža" izhaja v pondeljek in petek popoldne. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 6. maja.

Vzhodno bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Danes ponoči se je posrečilo našim patruljam vdreti v bližini Gorice v sovražni jarek. Vjeli smo celo posadko — 1 častnika in 40 mož. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Albansko bojišče.

Nič novega.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 6. maja.

Francosko bojišče.

Na fronti pri Arrasu so bili močni angleški sunki južno od Lensa, ob kanalu Scarpe in pri Queantu odbiti.

Južno od Cambray je imel sovražnik pri svojem brezvspešnem napadu na 3 km široki fronti med Villers-Plojch in Gomlen velike izgube.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika: Ko se je dne 16. aprila ob reki Aisni izjalovil prvi francoski poskus predreti nemško fronto, se je sovražnik z vsemi sredstvi pripravljal na nov napad, kojega namen je bil velikopotezen. Poražene divizije je sovražnik zamenjal za sveže ter pritegnil novih rezerv. Artilerijski ogenj in ogenj metačev min je bil od dne do dne hujši in je narastel iz vseh kalibrov do skrajne ljutosti. Napadi dne 4. maja severno od Reimsa in v Champagni so bili uvod za nov poskus predreti nemško fronto, za nove boje na 35 km široki fronti med Cailette in Craone. Boji, ki so vsplamteli zjutraj dne 5. maja, so trajali pozno v noč. Sovražni velikanski sunek je bil popolnoma odbit. Napadi sovražnih čet so bili deloma v boju iz bližine, deloma pa v artilerijskem boju odbiti. Na nekaterih mestih se še bijejo boji za sprednje jarke. Vzhodno od Royere-Ferme se raztezajo nemške postojanke na severnem pobočju Chemin des Dames. S posebno silovitostjo so Francozi kakor dne 4. maja ne glede na izgube naperili svoje napade proti Winterbergu, na katerem je sovražnik z zelo težkimi topovi razrušil naše postojanke. Višina in vas Chevreux je prišla v sovražne roke. Pričakovati je še več napadov.

Danes zjutraj je sovražnik napadel višino 100 vzhodno od La Neuville. Napad je bil odbit. V Champagni južno-zahodno od Neuroy je bilo več francoskih napadov brezvspešnih. Vjetih je bilo 672 mož, plen je pa znašal 20 strojnih pušk in 50 brzostrelnih pušk.

Macedonsko bojišče.

Ob kolenu reke Črne se hudi artilerijski boji nadaljujejo, zlasti pri Paralovem so zelo hudi.

Molk o dogodkih na italijanski fronti.

Francoski vojaški strokovnjak Marcel Hutin piše v francoskih listih: Na italijanski fronti je artilerijski boj na Krasu in v dolini Frigido (južno Tirolsko) vedno močnejši. Povdarjam, da avstrijska uradna poročila o dogodkih na italijanskem ozemlju popolnoma molčijo. Tukaj se nekaj pripravlja.

Ruski vojaško-delavski odbor proti mirovnim ciljem ruske vlade.

Izvršilni odbor ruskega vojaško-delavskega odbora je zavzel odločno stališče proti Miljukovi izjavi glede mirovnih ciljev. Odbor zahteva, naj se sklene mir brez pridobivanja ozemlja in brez vojnih odškodnin. Radi Miljukove izjave, da se naj nadaljuje vojska do skrajnosti, so baje izbruhnili v Petrogradu resni nemiri proti vladi.

Vojni posvet v Parizu.

„Agence Havas" poroča, da so odpotovali iz Londona v Pariz Lloyd George, lord Robert Cecil, general Robertson in admiral Jellicoe, da se posvetujejo s francosko vlado in francoskimi vojskovodji o položaju na suhem in na morju. Med obema vladama se je glede vojnih podvzetij Francije na Vzhodu dosegel popolen sporazum.

Meseca aprila potopljenih milijon ton.

Iz Berolina se uradno poroča, da so P-čolni meseca aprila potopili nad eden milijon ton sovražnih in nevtralnih ladij.

Priprave za državni zbor

Dunaj, 5. maja.

Dočim se ministrstvo še zelo malo briga za parlament in za njegovo delovanje, je parlament sam vzel vse priprave za prihodnje zasedanje s pridnostjo v lastne roke. Ako bi se parlament že prej tako brigal za svoje pravice, bi bilo menda za celo državo boljše, toda velik del poslancev ni maral parlamenta ter je našel v birokraciji, velekapitalu in še morda kje drugod mogočne zaveznike. Sedaj, ko je ta velik del doživel trpek fiasko, ni več nobene ovire, da se pripravi, kar je treba, za otvoritev državnega zbora.

Stara navada je, da najmočnejša večinska stranka prezentira zbornici kandidata za predsedniško mesto. Ministrstvo še sicer nima večine v zbornici, toda gotovo je, da bo nacionalverband šel z ministrstvom, ker ima dva člana v njem. Sicer pa so najmočnejša taktična stranka ne večine, ampak parlamenta Čehi s svojim Českym Svazom. Tako je nacionalverband prevzel nalogo, da ponudi zbornici lastnega kandidata, iz česar pa seveda ne sledi, da bi ga opozicija morala voliti.

Dr. Sylvester bi še bil rad predsednik, toda pri nemških radikalcih je tako osovražen, da mu je njih intrigiranje ognjusilo predsedniško mesto. Očitajo mu preveliko prizanesljivost napram nenemškim poslancem, posebno pa mu ne morejo pozabiti, da je sklical lani sejo načelnikov, v kateri sta se obe zbornici, poslanska in gosposka, izrekli za parlament. Njih kandidat je dr. Groß, ki je sicer član delovne skupnosti, vendar stoji s svojim odurnim javnim nastopanjem, s svojo nepristopnostjo in odbijalno zmožnostjo njim mnogo bližje nego članom delovne skupnosti, Delovna skupnost bi najrajše imela za predsednika dr. Stölzla ali dr. Dinghoferja, toda nazadnje se je udala želji koroško-štajerskih poslancev, ki so hoteli svojemu ožjemu tovarišu Dobernigu obenem s častjo podariti tudi parletno sinekuro.

Včeraj je imel nacionalverband sejo, v kateri je Dobernig z ozirom na nedostopno stališče radikalcev odklonil kandidaturo, na kar je bil dr. Groß s samo 38 glasovi določen za predsedniškega kandidata. Vsi člani nacionalverbanda z enega stališča z veseljem pozdravljajo ta klubov sklep, češ, sedaj so se na najlepši način iznebili skrajno nerodnega vodstva dr Großovega. Toda ravno to stališče nam je dokaz, da še v nemških političnih krogih vedno ni velikega navdušenja za parlament, kajti dr. Groß nikakor ne pomeni, da Nemci hočejo zasigurati nemoteno zasedanje državnega zbora. Sicer pa še s kandidaturo ni izvršena izvolitev in Bog ve, kaj se še do 30. maja v notranji politiki vse spremeni.

V parlamentarnih krogih se računi, da bo državni zbor zboroval do s r e d i n e j u l i j a, potem bi prekinil in na jesen skupno z d e l e g a c i j a m i nadaljeval zopet zasedanje.

V predpoletni sesiji bo najbrž njegov delovni program: nov poslovnik, budgetni provizorij, indemniteta za vojna posojila, politična indemniteta, izjemne naredbe s pooblastilnim zakonom, podaljšanje mandatov. Skraja bo morda izvoljenih le par odsekov, morda ti-le: politični, finančni, poslovniški, imunitetni, vojnogospodarski in prehranjevalni. Polagoma, ko bo narastlo gradivo, bo moralo narasti tudi število odsekov.

Koj ko bo konstituiranje gotovo, se bo skušalo spraviti v odsek in čez par dni v plenum načrt novega poslovnika. Da se vse stranke lahko hitro odločijo, se je izvolil sedaj pripravljalni odsek, v katerega je izvoljen tudi dr. Korošec.

Cesar in cesarica v Galiciji.

Kakor smo že na kratko poročali, se je cesar Karel dne 3. maja pripeljal v Krakov, kjer je bil izredno prisrčno sprejet, Iz Krakovega se je odpeljal dalje v Galicijo. Kot blisk se je po celi deželi raznesla vest, da pride mladi vladar v deželo. Na poljih je naenkrat zastalo delo, vse je drlo na kraje, kjer so upali videti cesarja. Cesar je med potjo obiskal Lvov, Chodorov in druga mesta in vasi. Prebivalstvo mu je povsod pripravljalo izredno slovesen sprejem. Cesar se je prijazno pogovarjal povsod z generali, meščani in priprostim ljudstvom. V razrušenih vaseh je tolažil vaščane, da bo vlada storila vse, da se porušene hiše čimprej zopet zgradijo. Dne 4. maja se je tudi cesarica Zita v spremstvu princa Hohenlohe, ministrskega predsednika grofa Clam-Martinica in grofa Hunyadyja podala v Galicijo.

Cesar je med tem obiskal tretjo armado na fronti Bil je na črti Stryj, Dolina, Stanislav, Kalus celo v najsprednejših strelskih jarkih, kjer se je pogovarjal s priprostimi vojaki v njih materinskih jezikih, jih tolažil in osebno pripenjal odlikovanja.

Dne 5. maja je cesar iz vzhodne Galicije odpotoval v Krakov, kjer ga je pričakovala cesarica Zita. Bilo je krasno vreme. Celo mesto je bilo okrašeno in v zastavah. Po prisrčnem pozdravu in slovesnem sprejemu na kolodvoru sta se cesar in cesarica odpeljala v Marijino cerkev, kjer ju je sprejel knezoškof Sapieha. Pod zvokom cesarske pesmi sta cesar in cesarica vkorakala v cerkev, kjer sta se udeležila kratke pobožnosti in sv. blagoslova. Ob 11. uri dopoldne je cesar sprejel deputacijo Poljskega kluba. Načelnik vitez Bilinski je imel na cesarja nagovor, v katerem je opozarjal na zadnja dva važna čina rajnega cesarja: manifest o ustanovitvi poljskega kraljestva in o samostojnosti Galicije. Cel narod poljski bo sedanjemu cesarju vedno hvaležen, ako se ta dva velika načrta izvedeta. Cesar je odgovoril, da hoče vse storiti, da se izvedejo načrti njegovega rajnega strica, cesarja Franca Jožefa ter hoče posebno gledati na to, da bosta oba naroda v Galiciji živela v zadovoljnosti in lepi edinosti.

Iz Krakova sta se cesar in cesarica zopet odpeljala nazaj na Dunaj.

Rusija ne sklene posebej miru.

Iz Petrograda se dne 3. maja poroča:

Ruski zunanji minister Miljukov je dne 1. maja t. l. odposlal zastopnikom Rusije pri zavezniških državah sledečo brzojavko:

Sporočite vladi, pri kateri zastopate Rusijo, sledeče: Začasna ruska vlada je dne 27. marca t. l. izdala na rusko prebivalstvo oklic, v katerem je označila vladina mnenja svobodne Rusije glede ciljev

sedanje vojske. Zunanji minister mi naroča, da Vam sporočim označeno listino s sledečimi opombami:

Naši sovražniki so si v zadnjem času prizadevali zanesti spor in nesoglasje v vrste ruskih zaveznic na ta način, da so razširjali brezsmiselne vesti, češ: Rusija namerava skleniti posebej mir z osrednjima državama. Besedilo priložene listine pač najbolješe dokazuje, da so te vesti zgolj izmišljotine. Splošna temeljna načela, ki jih je izrekla začasna vlada v tej listini, se popolnoma in v celoti strinjajo z visokimi nazori, katere so odlični državniki zavezniških velesil oznanjevali notri do najnovejšega časa. Ta temeljna načela so tudi našla sijajen izraz v besedah predsednika naše nove zaveznice, velike ljudovlade Združenih držav Severne Amerike. Vlada prejšnjega ruskega režima v istini ni bila v stanu, se temeljito baviti z nazorom, da ima sedanja svetovna vojska značaj osvobojenja in sicer na podlagi ravnotežja za mirno in skupno delovanje narodov. Tudi ni bila v stanu, da bi se bila temeljito bavila z nazorom, kako se zavzemati za tlačene narode itd. Pač pa je sedanja osvobojena Rusija v stanu, govoriti besede katere bodo moderne demokracije umevale in se požurile združiti svoje glasove z glasovi zaveznic.

Prešinjena s to novo strujo demokracije in svobode, ne more začasna vlada razglasiti izjav, ki bi dale najmanjšega povoda, iz katerega bi se sklepalo, češ, da bi pomenilo strtje starega ruskega režima oslabitev Rusije za skupno bojevanje vseh zaveznic. Nasprotno, narodna volja se bojevati v tej svetovni vojski do končne zmage, je postala še trdnejša vsled tistih čustev odgovornosti, ki danes prevevajo in prešinjajo vse skupaj in vsakega posameznika. To stremljenje krepi naloga, katera preveva slehernega, namreč naloga, pregnati sovražnika, ki je zasedel ozemlje naše očetnjave. Samoumevno je in to pove tudi izrecno priložena listina, da bo začasna vlada, braneč pridobljene pravice svoje domovine, brezpogojno spoštovala obveznosti napram ruskim zaveznicam.

Trdno prepričana o zmagovitem izidu te svetovne vojske, v popolnem soglasju z zaveznicami, si je začasna vlada o tem sigurna, da bodo načrti in vprašanja, nastala vsled te vojske, rešena v tem smislu, da se upostavi podlaga za ravnotežje za trajen mir ter da bodo zavezniške demokracije, prešinjene z istimi stremljenji, našle sredstva, kako priti do jamstev, da v bodoče ne bo več prišlo do krvavih sporov.

Italijansko bojišče.

Iz namigavanj švicarskih listov o položaju na italijanski fronti je posneti, da se vršijo na obeh straneh skrbne priprave za bližajoče se boje. Artilerijski ogenj postaja na Krasu in na južnem Tirolskem vedno silnejši. Pred Gorico je sovražnik dne 3. maja napadel naše s plinom, a ni nič dosegel. Dne 5. t. m. pa so naši Lahom iztrgali pred Gorico strelski jarek. Boji naših in laških letalcev so na dnevnem redu.

Italijani utrjujejo Benetke.

„Tribuna" poroča o obisku italijanskega mornariškega ministra v Benetkah, ki se je vršil te dni in pravi, da se je vse obrežje od Benetk do Gradeža zadnji čas močno zavarovalo zoper avstrijske napade z morja in zraka. Desno krilo italijanske armade je proti napadom z morske strani popolnoma zavarovano. Gradež je italijanska vojaška in mornariška uprava spremenila v močno utrjeno obrežno trdnjavico, ki je posebne važnosti, ker moli daleč ven v morje.

Vreme na Krasu.

Po doslej hladnih dnevih je nastopila z majem na Krasu naenkrat prav občutna vročina. Vse je v najlepšem cvetju in zelenju — seveda v primeri z drugimi leti precej kasno. Na bojišču je še vedno mirno; le kak dan, še rajši pa po noči, precej zaropota. Zelo živahno je zadnji čas v zraku, zlasti v jasnih nočeh.

Valona v plamenu.

Naše mornariško poveljstvo pravi: Dne 2. maja proti večeru je napadel oddelek naših pomorskih letal z bombami Valono, zlasti vojaške naprave v trdnjavi. V Valoni so nastali strahoviti požari in razstrelbe. Še celo iz daljave 50 morskih milj se je razločno videlo, da je mesto gorelo na vseh koncih in krajih. Vsa naša letala so se vrnila popolnoma nepoškodovana.

Rusko bojišče.

V moldavskem gorovju se vrstijo manjši spopadi. Pri Zborovem so Rusi dne 4. t. m. sprožili več min, ki pa niso napravile nikake škode. Položaj nespremenjen.

Priprave pri Rigi.

Švedska poročila naglašajo, da se Rusi skrbno pripravljajo na napad nemških postojank pri Rigi in Dvinsku. Ruski vrhovni poveljnik Aleksejev je dne 3. maja dospel na fronto pri Rigi.

Francosko bojišče.

Na fronti pri Arrasu so angleški navali nekoliko pojenjali. Ob reki Aisni so pa vsplamteli novi, nečuveno srditi boji. Francozi poskušajo za vsako ceno predreti nemško fronto. Samo pri kraju Chevreux so iztrgali Nemcem nekaj kilometrov ozemlja.

Bitka ob Aisni.

Iz Berolina se poroča: Po več ur trajajočem, skrajno hudem artilerijskem boju je dne 5. majnika proti večeru vsplamtela na severnem bregu reke Aisne nova velika bitka. 14 francoskih divizij napada nemške postojanke.

Vsako drevo — trdnjava.

Iz Londona se poroča: Angleški vojaki, ki so dne 4. maja predpoldne vdrli v gozd pri kraju Oppy južno od Arrasa, so dobili vtis, da so Nemci spremenili vsako drevo v tem gozdu v trdnjavo. Več kakor 400 strojnih pušk so Nemci spravili na drevesa. Borba za ta gozd je tako ljuta, da presega vse, kar je videl svet v tej vojski.

Civilni promet v Severni Franciji ustavljen.

Ženevski listi poročajo, da je vojaška uprava ustavila na Severnem Francoskem ves civilni promet. Vlaki prevažajo samo vojaštvo in vojno gradivo. Iz tega se sklepa, da pripravlja francosko armadno vodstvo za bližnji čas nov silni ofenzivni sunek proti nemški fronti.

Največji vspeh P-čolnov.

List „Manchester Guardian" piše: Zadnji teden v mesecu aprilu so P-čolni potopili toliko ladij, kakor še dosedaj v nobenem tednu svetovne vojske. Uničili so namreč 280 ladij.

Rumunsko bojišče.

Rusi in Rumuni baje zbirajo v južni Rusiji novo, svežo armado, da ob ugodnem trenutku udarijo v rumunsko ravnino. Ob Donavi se boji ruske in bolgarske artilerije ponavljajo skoro vsak dan.

Macedonsko bojišče.

Pri Paralovem ob reki Vardar so vsplamteli novi boji.

Turška bojišča.

Na vseh turških bojiščih so boji nekoliko pojenjali. — V Mezopotamiji kavalerijski spopadi severno od Samare ob reki Tigris.

Amerika in Nemčija.

Brazilijski zunanji minister odstopil.

Braziliiski minister zunanjih zadev dr. Lauro Müller je odstopil. Poročila iz Rio de Janeiro pravijo, da je Müller odstopil, ker se je radi njegovega nemškega pokolenja in nemškega imena pojavljalo proti njemu vsak dan večje sovraštvo.

Kitajska napovedala Nemčiji vojsko.

Kitajska je nedavno pretrgala svoje diploma-

LISTEK.

Kar se komu dopade.

Lična mačica, psiček, kokoška, ptica v kletki so živali, ki jih vidimo bolj pogosto v človeški družbi. Pisani veliki močerad je gotovo malo bolj nenavaden družabnik, takega in prav velike vrste si je bila oskrbela gospa iz najboljših krogov na Angleškem, jemala ga je s seboj na izprehode in v gledišče, kjer je plezal močerad po zagrtnjalu lože v velik strah gospa v bližini.

Druga visoka gospa je bila še bolj šegava — preskrbela si je strupeno kačo kobro in jo je nosil za zapestnico. Seveda so bili kači izdrti zobje. Londonska družba je premagala kmalu svoj strah in gnjus in vse je nosilo nekaj časa kačje zapestnice.

Čudni ljubljenci bogatih ljudi so krokodili in aligatorji. To so dolgočasne živali, ki leže po cele ure na solncu, v vodi ali na pesku. Samo mladič je za igračo, star krokodil postane nevaren, kakor že sploh vse zverine. Nekaj časa so krotke in poslušne, potem zbudi kak dogodek zverini prirojeno divjost.

V tropičnih deželah se vidi večkrat priklenjenega jaguarja ali leoparda, ki straži hišo namesto psa. Taka žival pozna vso hišo in je prav prijazna z domačimi, dokler se ji ne zbudi divjost. Potem jo je treba pač ustreliti. Hacijendero je imel mladega leoparda, ki mu je pritekel vselej nasproti in ga pozdravljal z mahanjem repa. Zver je odrastla. Nekega je razgrizla in se ni dala odtrgati od njegovega psa. Zverine, ki je okropila hacijendera, ali kaj, leopard je planil nanj in bi ga bil razmesaril, da ga niso ustrelili sužnji.

Nezanesljive so tudi opice. Večina njih je sicer prav krotka ali nikdar se ne moreš zanesti na nje. Posebno napram otrokom so opice jako zahrbtne in čim starejše postajajo, tem bolj so zlobne. Znan je slučaj gospoda A., ki je imel velikega orang-utana, ki je jedel z njim pri mizi. Nekega dne je bičal gospod opico, ki mu je jela nagajati. Drugi dan so pa našli gospoda mrtvega, v njegovi stisnjeni pesti so dobili šop opičje dlake. Bil je ves zagrizen po obrazu in na vratu se mu je poznalo, da je bil zadavljen.

Bolj vesela je zgodba o skopuhovi opici, ki je razmetala skopuhov denar skozi okno med ljudi, in zgodba o opici v Pragi, ki je bila požrla dve pesti zlatnikov in se je bila zadušila. Sluga, ki se je bal gospodarjeve jeze, je vrgel opico skozi okno v stanovanje revnega žida, ki ni imel, s čim bi kupil velikonočno jagnje. Opica se je bila pretresla pri skoku skozi okno in zlatniki so padali iz goltanca. Žid je hvalil Boga in je hitel po jagnje in drugo potrebno za praznovanje.

Ukročeni lev, volk ali medved niso zanesljivi hišni prebivalci. O levih prinašajo časopisi pogostoma poročila, kako planejo na svojega krotitelja. Ali se je zbudila njih krvoločnost sama ob sebi ali ni bil krotitelj dovolj siguren ali je užalil s čim zveri — pride nekaj in zver plane na svojega gospodarja. Na Ogrskem so imeli plemiči prej radi mlade medvede in volke za zabavo. Ob času madžarske revolucije se je zakadil tak udomačen medved na avstrijskega častnika, ko je bila ukazala graščakinja medvedu, da naj pleše. Tudi na Ruskem so medvedje in volkovi domače živali na plemiških dvorih. Francoz-kuhar, ki se je prišel predstavit ruskemu knezu, se je ustrašil, ko je zarenčalo pod knezovo mizo in se je vzdignil izpod nje medved velikan. „Ne brigajte se", je rekel knez, „to je samo naš Miško." Kuhar se je domenil s knezom in je ostal pri njem v službi. Na jutro drugega dne ga prebudi vik in tekanje po hodnikih, streljanje z dvorišča. Vstane in vpraša in dobi v odgovor: „Ne brigajte se, to je samo naš Miško, ki je raztrgal ponoči kočijaža in so ga zdaj-le ustrelili."

Zdi se, da spi v živali neki čut sovraštva do človeka, ki izbruhne ob dani priliki. O konju pravijo, da ima devet misli na en dan, pa vsaka teh misli stremi za tem, kako bi ubil gospodarja. Marsikaterega jezdeca je ubil njegov najljubši konj. Hudomušne in trmaste živali so osli in mule, ki vržejo jezdeca ob tla, kadar se najmanj nadeja tega. Krave in voli zbesne, ne da bi vedel človek zakaj in marsikatera pastirica in gospodar poginejo od rogov sicer tako mirne živine. Nekatere svinje so neznansko hude, v slavonskih gozdih napadejo odraslega človeka in še njih pastir ni vselej varen pred njimi. O mačkini hudobi gre marsikateri glas. V Artičah pri Brežicah je imel nekdo mačko, ki je jedla ž njim pri mizi. Njegovim prijateljem je bilo to grdo in ko je povabil prijatelje na svoje godovanje, je zaprl mačko v svojo spalnico, kamor je tudi dobila kosilo. Mačka se ni dotaknila jedi in ko je prišel gospodar v sobo, se ni laskala okoli njega. Drugo jutro ni bilo gospodarja vun in ko so šli pogledat, našli so gospodarja mrtvega, na njegovem grlu je čepela mačka, ki mu ga je razgrizla in se ni dala odtrgati od njegovega trupla.

Kača je pri večini narodov čarobno bitje, ki straži hišo in zaklade in nosi tuintam zlato krono.

tične zveze z Nemčijo. Ukinjenju diplomatičnih zvez se sedaj sledila pravilna vojna napoved. Londonski Reuter namreč poroča dne 3. maja iz Pekinga, da je kitajsko ministrstvo sklenilo, da se Nemčiji takoj napove vojska.

Švedska se pripravlja.

Kakor se dne 4. maja uradno poroča iz Stockholma, je vlada izdelala zakonski načrt, da se uvede na Švedskem civilna službena dolžnost za moške in ženske državljane od 15. do 60. leta. Vlada ima pravico, da s posebnim odlokom vpokliče v službo domovine vse državljane omenjene starosti.

Politične vesti.

Hrvatsko-slovenski klub ima dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne v starih klubovih prostorih na Dunaju klubovo sejo.

Ogrska opozicija odklanja ministrske sedeže. Dne 3. maja sta prišla poslanca ogrske ustavne stranke grof Esterhazy in grof Štefan Bethlem k ministrskemu predsedniku grofu Tiszi in sta izjavila, da sta se posvetovala z voditelji ogrske opozicije ter da iz stvarnih razlogov ne moreta sprejeti ponujanih ministrskih sedežev.

Židje zahtevajo Palestino za se. Kodanjskemu listu „Politiken" se brzojavlja iz Novega Jorka, da je bila deputacija Židov celega sveta pri predsedniku Wilsonu in ga je prosila, naj Amerika sporazumno s četverosporazumom vse potrebno ukrene, da bi se iz Palestine ustvarila samostojna židovska ljudovlada.

Tedenske novice.

Jugoslovani v zbornici. Zadnji „Mir" piše: Jugoslovanski poslanci bodo v sedanjem zasedanju pomenili več kakor v prejšnjih zasedanjih, ker bodo nastopali združeno. Vojni čas jih je zedinil in je upati, da se bo ta edinost še tesneje spojila, ako ne pride od katere strani tudi tu vmes kaka intriga. — Sobotni „Slovenec" je v uvodniku pozival poslance, da naj bodo edini in zapisal besede: „Gorje onim, ki bi v tem veleresnem času osebne spletke stavljali nad življenjski interes naroda in države!" Želeti pa bi bilo le, da bi se po njih ravnal ravno tisti, ki jih je inspiriral. Ker če kdo kliče na slogo v zbornici, naj doma ne dela nesloge in ne cepi moči. Sloga ni potrebna samo tam, kjer bi se čutil kdo tako precej osamelega, ampak tudi tam, kjer ima moč in jo lahko izrablja.

Zadružništvo in politika. Iz zadrugarskih krogov dobimo: Pod napisom „Zadružništvo in politika" je priobčil v sobotnem „Slovencu" nekdo članek, ki je gotovo načelniku S. L. S. mnogo bližji nego resnici. Konštatiramo, da je načelnik S. L. S. v lastni osebi lansko leto intenzivno delal proti Z. Z. in G. Z. z razširjanjem novic in govoric, ki niso bile v korist složnemu delovanju pri imenovanih zavodih. Vsaka nasprotna trditev je laž. Konštatiramo, da si je načelnik S. L. S. med tem ustanovil Ilirsko banko in postal predsednik njenega upravnega sveta. Ko je bila Ilirska banka ustanovljena, je postala skrb bančnih krogov aktualna, da si za svojo banko zasigurajo bogat dotok iz kreditnih zavodov. Nadzorstvo Z. Z. je bilo po svoji večini pod vodstvom upravnega svetnika dr. Pegana za ta načrt, za to so zahtevali bančni krogi, da se voli dne 30. dec. 1916 staro nadzorstvo. Tudi načelnik S. L. S. je, kakor „Slovenčev" člankar priznava, posegel vmes, da se izvoli staro nadzorstvo, posegel torej vmes na korist Ilirske banke, pri kateri je bil predsednik upravnega sveta in delničar. Za razdor v vseslovenski zadružni organizaciji ni bilo stvarnega povoda, kajti tega tudi gospodje pri Z. C. ne bodo hoteli trditi, da bosta upravna svetnika I. b. dr. Lampe in dr. Pegan uveljavila nove zadružne ideje, ker v dosedanjem svojem zadružnem delovanju — in to je lepša polovica njunih let — niti starih načel nista udejstvila v splošno zadovoljnost. Tudi upravni svetnik I. b. Traven ni imel stvarnih razlogov za razdor, k večjemu da je bil oviran v svoji in svojega brata kupčijah. Da skrbi za zdravo zadružništvo, je imel dovolj časa, priložnosti in plače. Dejstvo je in ostane, da so krogi okoli Ilirske banke zanesli razdor v vseslovensko zadružno organizacijo, da bi dobili vsaj del organizacij za svojo banko. To se jim je posrečilo, za to hočejo sedaj mir. Kakor pravi sobotni „Slovenec", je načelnik S. L. S., takrat obenem vodilna oseba Ilirske banke, zares vse pravočasno predvideval. Ker se članka po dogodkih, katerih priča smo bili, frivolno sklicuje tudi na demokratično načelo, konštatiramo, da na občnem zboru manjšina ni hotela več priznati večinskega principa, ampak zahtevala, da se njej ukloni večina. Tudi to je malo demokratično, da članka deli kranjske zadruge v bolj in manj ugledne. — Z zadružnim bojem se štajersko politično vodstvo dosedaj ni bavilo in ni dalo nobene izjave, za to služi podukovanje sobotnega člankarja le, da se v javnosti kali čistost resnice. Ali pa res ne bo potrebno zavzeti stališča, ker se je razbila od kranjskih bančnih krogov v lastne interese vseslovenska zadružna organizacija, o tem odločevati ni naša stvar.

„Nova založba." Iz Ljubljane dobimo: Že pred vojno se je tuintam slišal glas, ki je v smislu naših verskih, narodnih in demokratičnih načel kritično motril razne pojave v našem javnem življenju. Med svetovno vojno smo se bolj brigali za tuji svet nego za domače zadeve in potrebe. Pod rajnkim grofom Stürgkhom so se dogodili na Kranjskem dogodki, ki so odločno kričali h kritiki. Vsled posebnih razmer, katerih v demokratični stranki nismo smatrali kot mogočih, kritični glasovi niso mogli priti v javnost. Pri tiskovnih razmerah na Kranjskem to tudi še danes ni mogoče. Zato se v Ljubljani ustanavlja zadruga „Nova založba", ki hoče z zalaganjem listov, revij in brošur vzbuditi in širiti stvarno kritiko nezdravih razmer in s pozitivnim delom pomagati, da vspešno rešimo velike potrebe slovenskega naroda na našem jugu. V pripravljalnem odboru je nekaj katoliških lajikov in duhovnikov. Prepričani so, da je njihova dolžnost na glas povedati svoje misli voditeljem in ljudstvu. Naj pridejo te stvari na dan, da pridemo do jasnosti, ki je edini prvi korak do zdravljenja. Vsako odlašanje bi bilo narodu in njegovi bodočnosti škodljivo. Ali je to na drugi strani naroda spoznal tudi ljubljanski „Slovenec", ki v zadnjih dneh nekaj več piše o spornih slovenskih razmerah? Res je čas za temeljito razpravo!

Slovenska Kmetska Zveza ima v sredo, dne 9. maja, ob pol 10. uri predpoldne v prostorih Zadružne Zveze, Cirilova tiskarna, odborovo sejo.

Duhovniška vest. Č. g. Ivan Krušič, kaplan v Solčavi, je kot vojni kurat vpoklican v službo.

Umrl je dne 1. maja v Črensovcih med ogrskimi Slovenci vpokojeni župnik-Slovenec Boltižar Vugrinčič. N. p. v m.! — Nedavno pa je umrl učitelj Janoš Murkovič, ki je delj časa služboval med ogrskimi Slovenci. On ima velike zasluge, da znajo mnogi tamošnji Slovenci slovensko pisati in čitati. Blag mu spomin!

Jezuitje v Nemčiji. Ker se smejo jezuitje v Nemčiji zopet naseliti, je vodstvo reda odredilo, da se v Nemčiji v kratkem ustanovi nekaj samostanov. V načrtu za jezuitske samostane sta grada Ebrach in Kommersfelden, poslednji last grofovske družine Schönborn. Poleg tega pa še nameravajo jezuitje ustanoviti v bližini mesta Bamberg več redovnih naselbin.

Na Kitajskem upeljali nedeljo. Na Kitajskem so nedavno upeljali nedeljo kot državljanski dan počitka Katoličani bodo odslej na Kitajskem lahko mirno zadostili svojim verskim dolžnostim.

Odlikovanje vojnega ministra. Cesar je podelil vojnemu ministru generalu pl. Stöger-Steinerju za vspešno vodstvo nekega armadnega zbora pred sovražnikom Leopoldov red I. razreda z vojno dekoracijo in meči.

Šesto avstrijsko vojno posojilo je razpisano. Pošte in razni denarni zavodi bodo sprejemali prijave za 6. vojno posojilo v času od 10. maja do 8. junija 1917. Vojno posojilo se deli na dve vrsti: 1. davkaprosto 5½% državno posojilo in 2. davkaprosto 5½% državne zakladnice. Za prvo vrsto vojnega posojila se bo moralo vplačati za 100 K vrednosti 92 K 50 v, za državne zakladnice pa 94 K. Državno posojilo se bo izžrebalo in odplačalo v letih 1923 do 1957, posojilo na državne zakladnice pa se bo vrnilo dne 1. maja 1927. Slovenci in Slovenke, podpisujte vojno posojilo pri naših domačih denarnih zavodih!

Draginjske doklade za omožene učiteljice. Štajerski deželni odbor je sklenil, da dobijo učiteljice, ki so se po letu 1898 z dovoljenjem deželnega šolskega sveta omožile z neučitelji in so z dovoljenjem šolske oblasti ostale v šolski službi, enkratno draginjsko doklado v izmeri 150 K, 200 K, 250 K ali 300 K, kakor je pač določeno za poročenega učitelja z učiteljico.

Odlikovani davčni uradniki. Z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne je bil odlikovan davčni upravitelj Jožef Masten; z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolajne pa davčna pristava Rudolf Sepek in Jožef Sever.

Ženske pomožne moči v službi armadne uprave. Armadna uprava namerava za čas vojne za razne delovne panoge pritegniti v najobširnejšem obsegu ženske pomožne moči. Poleg ženskega osobja v vojaških sanitetnih zavodih se bodo sedaj nastavile tudi ženske pisarniške moči, potem kuharice v kuhinjah za moštvo ter žensko pomožno osobje za ordonančno in navadne domače službe. Avstrijsko ali ogrsko državljanstvo ali bosansko-hercegovinsko deželanstvo ter neomadeževanost in nravna nepokvarjenost so temeljni pogoji za nameščenje. Med prosilkami imajo — v kolikor gre za take, ki so v ostalem kvalificirane enako — prednost vdove in sirote po vojaških gažistih in dalje služečih podčastnikih, potem druge vojniške vdove in sirote, vdove in sirote po dvornih, civilno-državnih, deželnih (komitatskih) in občinskih uslužbencih. Plače: ženske pomožne pisarniške moči 2. razreda, to so delovne moči brez dosedanje prakse ali merodajnega znanja, dobe temeljne plače mesečnih 120 K in vojno doklado 40 K torej skupno 160 K; ženske pomožne pisarniške moči 1. razreda, to so kvalificirane delovne moči, kakor perfektne strojepiske, stenografinje, stenotipistke itd., dobe razun tega še doklado 40 K, torej skupaj 200 K. Ženske pomožne pisarniške moči so obvezane do osemurnega dela ob vseh delavnikih ter izjemoma do prekournega dela, ki se ne odškoduje posebej. Ostalo osobje se bo plačevalo na podlagi v kraju običajnega poselskega reda. Kuharice v kuhinjah za moštvo dobe isto hrano kakor moštvo in dnevnino približno 2 K. Natančne sprejemne pogoje izvedo prosilke lahko pri najbližjih vojaških poveljništvih ali oblastih. Prošnjam za pisarniška mesta je priložiti krstni list, domovnico, nravnostno izpričevalo ter eventuelno mrtvaški list moža (očeta) ali poročni list. Druge prošnje morajo biti opremljene s poselsko (delavsko) knjižico.

Cesta Lesično—Grobelno. Iz kozjanskega okraja se nam piše: Prizadevanju državnega poslanca dr. Fr. Jankoviča se je posrečilo, za zgradbo ceste iz Lesične do Sv. Urbana od države izposlovati podpore 160.000 K. Ker se je že poprej doseglo, da prevzame dežela polovico stroškov in bo letos v ta namen odkazala 45.000 K, je zgradba ceste zagotovljena. Združena je sicer z mnogimi težavami, posebno letošnja zima je napravila mnogo škode, vendar delo lepo napreduje in bo tekom tega leta cesta do Prevorja z mostovi in vsem potrebnim dograjena.

Nove poštne znamke. Namesto dosedanjih poštnih znamk po 15, 20, 25 in 30 v, kakor tudi poštnih dopisnic s sliko rajnega cesarja Franca Jožefa bo začela poštna uprava izdajati nove znamke in tudi nove dopisnice s podobo cesarja Karla I. Toda za sedaj še ostanejo zgoraj označene poštne znamke in dopisnice v veljavi.

Pridržanje delavske knjižice. Neki pomožni delavec je obrtnika brez vsakega vzroka zapustil. Obrtnik je delavcu nato odrekel zahtevano izročitev delavske knjižice, ne da bi storil kake korake, da bi delavca zopet dobil na delo. Nato si je pomožni delavec preskrbel novo knjižico, katero je pa okrajno glavarstvo in inštancnim potom tudi cesarsko namestništvo proglasilo za neveljavno. Nato je trgovsko ministrstvo izreklo, da ničesar ne nasprotuje izdaji nove delavske knjižice. Ta odločba se utemeljuje s tem, da je pomožni delavec s predčasnim izstopom in z zahtevo po izročitvi delavske knjižice jasno izrazil svojo voljo, da hoče razdreti delovno razmerje in da vsled tega, ker delodajalec ni uveljavil na pristojnem mestu zahtevka, da se nadaljuje delovno razmerje do poteka odpovednega roka, nadaljnje pridržanje delavske knjižice ni upravičeno.

Sokrivec sarajevskega umora umrl. Te dni je v praški umobolnici umrl učiteljiščnik Lazar Lukič, ki je bil radi sokrivde pri umoru prestolonaslednika

---

Mlade slepiče in druge nestrupene kače goje v nekaterih hišah otrokom v zabavo. Kača se navadi, da pride na žvižg iz svojega gnezda. V tropičnih deželah imajo pri hiši namesto mačk kače, ki so še bolj pridne v pokončevanju miši.

Na jugu goje radi po dvoriščih male oklopnice, ki se razlezejo in poskrijejo po vseh kotih, a prilezejo na gospodarjev klic. Majhne oklopnice so nosile pred par leti Parižanke na zlati verižici, marsikatera oklopnica je imela na hrbtu leskeč dragulj.

Izmed ptic se udomačijo roparske prav težko. Sraka, orel, čuk, sova, krokar, štorklja so prav kratkočasna družba.

Ženska, ki išče vse čase in povsod lepotičja, si je izbrala med živalicami ljubke kolibrije, nežne metulje in krasne hrošče vročih dežela. Ko so osvojili Španjolci Peru, so imele Indijanke tam navado, dičiti se s svetlikajočimi hrošči in metulji. Tak hrošč svetlikar se sveti tako močno, da se vidi v tmini že precej daleč S takim hroščem v laseh je čakala nevesta v peruanskih mestih svojega ženina, živ hrošč se sveti mnogo živeje kakor vsak dragulj. Pred par leti so nosile Parižanke in Londončanke take žive hrošče v laseh. Čepeli so na dragih orhidejah, priklenjeni s pretenkimi verižicami, poleg njih se je zibal krasen kolibri. Pisani, živobarvni metulji so tekmovali z leskom draguljev. Tak metulj pa stane skoraj toliko kakor resničen mrtev dragulj, kajti metuljerejci si puste plačati svojo skrb in delo. Dragi metulj pride tem dražji, ker prenese komaj en večer v laseh lepotice, ali kdor ima kaprice — ne štedi denarja.

Franca Ferdinanda obsojen na deset let težke ječe. Dosedaj so umrli že štiri sokrivci tega umora.

Velike goljufije živinskega nakupovalca na Srednjem Štajerskem. „G. V.“ poroča iz Feldbacha: „Včeraj (dne 3. maja) se je izvršila tukaj aretacija, ki je vzbudila veliko začudenja. Lastnika pivovarne Emila David in veleposestnika Janeza Fauster so na naredbo graškega preiskovalnega sodnika ponoči od 3. na 4. maja prijeli in ju izročili graškemu deželnemu sodišču. Pivovarnar Emil David je imel v celem okraju Feldbach in Fehring oskrbovati nakup živine za graško živinsko vnovčevalnico. Pri tem živinskem nakupovanju je David s pomočjo Fausterja izvršil tako obsežne goljufije, da znaša škoda po približni cenitvi več stotisoč kron.“

Nesreča za nesrečo. Piše se nam: Komaj se je izpod bele odeje pokazala zelena trava, že smo gnali medlo živino na pašo. Kmet Andrej Matjašič v Slovenji vasi pri Ptuju je imel nekaj glav goveje živine. Nekega dne v prvi polovici meseca aprila se mu krava preobje zelene, še mokre in nezrele trave. Kmalu na to je na črevesni bolezni poginila. 14 dni pozneje, bilo je dne 21. aprila, je bila prva nevihta med bliskom, gromom in snegom. Ob nevihti se je pasla živina istotam na Hajdinu; bili so razni pastirji in omenjeni M. s svojo živino na travniku. Kar udari strela v hrast, omami 3 pastirje in Matjašiča, in mu ubije dva vola. Ko se Matjašič zave, izve, da mu je Bog v tretje vzel, kar je imel. Živino cenijo na 3400 K, ki so v teku 14 dneh izgubljeni. Bog je dal, Bog je vzel.

Gospodarske novice.

Štajerski poslanci na Dunaju. V petek, dne 4. maja, je odposlanstvo štajerske Kmetijske družbe, v katerem je bil tudi poslanec Pišek, došlo na Dunaj, da pri raznih ministrstvih posreduje v zadevi važnih prehranjevalnih vprašanj. Poslanstvo je pred vsem opisalo ministrom položaj, ki bo nastal, ako se bo govejo živino še naprej tako močno rekviriralo, kot dosedaj. Poslanci so izrazili željo, naj bi se rekviriranje živine vsaj za mesece maj, junij in julij kolikor mogoče ustavilo. Ministri so obljubili, da bodo želje štajerskih živinorejcev po možnosti uvaževali.

Milijoni se kupičijo na milijone. Avstrijski kreditni zavod za obrt in trgovino na Dunaju je izkazal za leto 1916 26,166.899 K čistega dobička. Na delnico po 100 K odpade 36 K dividende.

Liter vina 78 K. Tako dragoceno vino lahko piješ v Geiselsheimu na Nemškem. Razume se, da je vino pač tam najboljše kakovosti. V omenjenem kraju je bilo na dražbi prodanega 1000 litrov predlanskega vina za 78.000 K.

Primerne cene za železo. Iz Dunaja se poroča, da namerava vlada določiti za železo primerne cene. Taka poročila smo že velikokrat čitali, toda do resnice ne prišlo. Bogatinom se bojijo stopiti na — prste.

Industrija na Nemškem je, v kolikor dela za vojne namene, tudi v lanskem letu zaslužila ogromne dobičke. Najimpozantnejše se je obnesla **družba**, ki izdeluje takozvane Daimlerjeve motorje. Ta družba ima 8,000.000 delniške glavnice, zaslužila je, ne glede na več milijonov znašajoče odpise čisto dobička 12 milijonov. Dividende bo plačala 35%. Še bolje je pa opravila nemška petrolejska družba. Zaslužila je čistega dobička 48 milijonov, kateri čisti dobiček je ostal po odpisu 12 milijonov. Delničarji bodo dobili le 25% obresti, družba pa naloži velike milijone za prihodnjost. Če se taka preogromna premoženja zberejo v posameznih rokah, ne more uspevati splošno blagostanje.

Maksimalne cene za čreslo. Mnogim ni jasno, kakšne so najvišje cene za čreslo. Tem naj velja naslednje pojasnilo: Maksimalne cene za čreslo so še vedno veljavne, toda nihče ni zavezan plačati maksimalnih cen, ampak nižje, če mu kdo hoče po nižjih cenah prodati, a prodajalec ne sme iti čez maksimalne cene, drugače je kaznjiv. Glasom naredbe trgovinskega ministrstva z dne 2. aprila t. l., drž. zak. štev. 144, je vsakdo, ki ima čreslo v zalogi, zavezan ponuditi ga v nakup v priporočenem pismu Centrali za kože in usnje, d. d. na Dunaju (Häute- und Lederzentrale A. G. in Wien). Za ponudbe se je poslužiti tiskovine, ki se dobi pri tej centrali. Če v 14 dneh od takrat naprej, ko oddaste pismo na pošto, ne dobite nikakega odgovora, smete s črešlom razpolagati kakor hočete. V tem slučaju Vam kupec plača toliko, kakor se dogovorita, toda Vi ne smete več zahtevati, kakor je predpisana maksimalna cena. V vsakem slučaju se sme čreslo po železnici pošiljati le s transportnim dovoljenjem, ki ga mora potrditi trgovinsko in vojno ministrstvo. To potrdilo transportnega dovoljenja je izposlovati potom imenovane centrale. — Za vsa strojila veljajo one maksimalne cene, ki so določene z ministrsko naredbo z dne 24. marca 1916, drž. zak. štev. 81. Pri nas je maksimalna cena za celo smrekovo lubje 30 K, za zdrobljeno 36 K in za zmleto 38 K za 100 kg. Za hrastovo lubje so te cene 30, 32 in 34 K. Nihče pa ni zavezan lubje ali črešlo po tej ceni plačati, samo več se ne sme zanj zahtevati ali ponuditi, drugače je to prestopek tozadevne cesarske naredbe, kateri se kaznuje, če sodišče zanj izve.

Promet z govejo živino in teleti. Poljedelsko ministrstvo je sporazumno z ostalimi prizadetimi ministrstvi izdalo glede prometa z govejo živino in teleti, kakor smo že zadnjič poročali, dne 1. maja novo odredbo. Ta odredba določa, da se mora promet z govejo živino, kakor je urejen pri nas, urediti po vseh avstrijskih deželah. V nekaterih deželah je še namreč bil promet z živino prost, kar je bilo na škodo drugim deželam. Odslej pa bo ta promet za celo državo enako urejen. Deželne vlade morajo oddati še posebna podrobna določila.

Prošnje za nakazila sena ali slame se morajo odslej vlagati edino pri okrajnih glavarstvih, v mestih Maribor, Celje in Ptuj pa pri dotičnem magistratu. Tozadevne prošnje na namestnijo se ne bodo vpoštevale.

Voda — urejevalec prebave. Kozarec vode o pravem času najbolje uredi prebavo pri človeku, ki ima poleg tega tudi vsaj nekoliko potrebnega gibanja. In sicer je treba izpiti v ta namen zjutraj na tešče pred zajtrkom kozarec sveže vode, navaden kozarec, ki se, če je potreba, lahko podvoji, ali pa se vzame samo pol. Potem je treba izpiti med kosilom in drugo glavno jedjo, večerjo, 1 do 2 kozarca vode, recimo eno ali dve uri po kosilu. In zvečer, preden gremo spat, je treba zopet izpiti ½—1 kozarec vode. Tako pitje v rednih razmerah tudi popolnoma uteši žejo, in človek se počuti izborno. Med jedjo se ne sme nikoli piti vode, kakor tudi drugih pijač ne. Če je kdo žejen, naj pije pred jedjo, seveda ne premrzle pijače, če začne takoj nato jesti. Kdor je navajen piti med jedjo, se z majhnim trudom tega lahko odvadi. Nikoli se ne sme piti vode precej po sadju ali sploh ne po sočivnatih jedeh, kakor salati, kumarah itd.

Razne novice.

Pol milijona kron poneveril. Poneverjenja in tatvine v ogrskem glavnem mestu v Budimpešti so na dnevnem redu. Preteklo sredo je poneveril ravnatelj hranilnice za državne uradnike pol milijona K in pobegnil neznano kam.

Žalostna usoda družine. 20letno kazen je imela prestati Helena Rajek iz Dolnjega Suhodola, župnije Brusnice, zaradi umora svoje tašče. Bila je pa pomiloščena, ko je preživela v kaznilnici v Begunjah na Kranjskem že 17 let svoje kazni in se je vrnila letos domov. Doma je kmalu zbolela na hitri vodenici in je že v enem mesecu umrla, stara 43 let. Gotovo ji ni več ugajalo domače podnebje. Peljali so jo kot bolano v novomeško žensko bolnico, a umrla je že na poti. Voznik se je vrnil z mrtvim truplom nazaj. Njen mož je nekje v Ameriki, zemljišče je bilo razprodano, sin je vjet in hči pa služi. Žalostna družinska usoda.

60letnica petrolejke. Pred 60 leti je bila napravljena prva petrolejka in sicer v Lvovu, kjer je bila tudi nafta prvikrat rafinirana. Na misel za destiliranje je prvi prišel lastnik naftinega vrelca Ignacij Lukasiewicz ter to delo poveril lekarnarju Torosiewiczu, ki se mu je poskus popolnoma posrečil. Nato je lvovski mojster Adam Bratkovski izumil prvo petrolejsko svetilko. Njegov izum so kasneje vedno bolj izpopolnili Berolinec Stobwasser in Dunajčani bratje Brünner in Rudolf Dittmar. Danes petrolejke že močno izpodrivata plin in elektrika, a na kmetih bo njeno kraljestvo še dolgo več ali manj neomejeno.

Slabo milo — vzrok revoluciji. Svoječasni angleški kralj Karel I. je bil dostikrat v velikih denarnih stiskah. Pomagal si je na različne načine in končno prišel na misel, uvesti monopol na milo. Pod pretvezo, da izdelovalci mila izdelujejo slabo blago, in je predrago prodajajo, je kralj izročil vse izdelovanje mila družbi bogatih plemičev. Ta družba je kralju podeljeni ji monopol seveda dobro plačala. A izdelovalci mila se niso udali. Začeli so velikansko agitacijo in raznesli vest, da pokvari „dvorno milo“ vse perilo in da razjeda pericam roke. Tudi londonski lordmajor je posegel v ta boj in odredil dva dneva, da se pred občinskim svetom poskusi „dvorno milo“ in „meščansko milo.“ Zbralo se je na tisoče in tisoče žensk in prepir med njimi je postal tako velik, da so bili postavljeni razsodniki prisiljeni kar pobegniti. Ta prepir zaradi mila je znatno pospešil revolucijsko gibanje proti kralju in res je izginilo „dvorno milo“ še le tedaj, ko je nesrečni kralj izgubil glavo.

2000 let staro mesto. 2000 let staro mesto so odkrili na nekem griču nad reko Urnbamba v Peru v Južni Ameriki. Vzrok, da so mesto še le sedaj odkrili, je bil ta, da sta bila vsa okolica in ves grič prerastena z gostim gozdom, ki je skrival poslopja. Sedaj so ta gozd posekali in odkrili mesto. Mesto je bilo sezidano pred 2000 leti od plemena Inke in se je imenovalo Machu-Pichu. V gozdnem zatišju se je mesto nenavadno dobro ohranilo in sicer tem lažje, ker obstoji iz ogromnih palač, zgrajenih iz samega granita; lahko je spoznati templje in oltarje, kopališča, vodnjake, terase itd. Ostale so velike stopnjice, mreža ulic in sredi mesta okrogel stolp. V hišah so dobili različno posodje, ki priča o šegah in navadah davnih prebivalcih tega znamenitega mesta. 220 palač iz belega granita je ostalo skoro popolnoma nepoškodovanih. Pravijo, da je bilo to mesto zibelka plemena Inka, ki je svoj čas vladalo nad velikim delom Južne Amerike.

Zgled poštenja. Jurček je bil zasačen večkrat na krivih potih; zato ga je oddal sodnik v zavod, kjer naj se poboljšajo taki dečki s poštenim zgledom in delom. Ko je bil Jurček izpuščen iz zavoda, je naletel na gospo, ki je skrbela za take dečke. Vprašala ga je: „No, Jurček, kaj so delali v zavodu s teboj?“ — „Trudili so se, da bi naredili iz mene poštenega človeka.“ — „Tako je prav. In so dosegli kaj pri tebi, Jurček?“ — „Seveda.“ — „Veseli me to, dečko moj. Kako pa so počeli, da so te spreobrnili?“ — „Dali so me v črevljarnico, kjer so me učili, kako se pribije podplat iz lepenke namesto pravega, usnjenega podplata.“

Dopisi

Maribor. Mestni magistrat naznanja, da dne 8 in dne 10. maja v mestni klavnici ne bo prodajal poceni mesa za revnejše sloje prebivalstva, ampak še le od sobote, dne 12. maja nadalje.

Kamnica pri Mariboru. Tukajšnja Kmetska hranilnica in posojilnica bo imela v nedeljo, dne 20. t. m., po ranem sv. opravilu v prostorih Vogrinčeve gostilne svoj letošnji občni zbor, na katerem bo predaval nadrevizor g. Pušenjak iz Maribora. Pridite v obilnem številu!

Ruše. Deželni urad za pobiranje naklade na vino in meso je imenoval s 1. majem t. l. g. Janeza Slaček, organista v Rušah, za voditelja krajevnega urada v Rušah. Pod ta urad spadajo občine: Selnica ob Dravi, Vurmat, Gersdorf, Janžev Vrh, Kamnica, Jelovec, Sv. Križ, Firšt, Šober, Rošpoh, Slemen, Brestrnica, Boč, Bistrica pri Limbušu in pri Rušah, Limbuš, Ruše, Smolnik, Laznica in Lobnica. Gostilničarji in mesarji iz teh občin se morajo odslej javiti v Rušah in ne več v Studencih.

Jarenina. Vrli naš mladi somišljenik F. Šparl, posestnik in cerkveni ključar, tajnik Posojilnice in vodja tukajšnje izobraževalne organizacije, je bil za svoje hrabro in vzgledno obnašanje pred sovražnikom odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno in železnim križcem. Odlikovani je brat čč. gg. kaplanov Antona in Avgusta Šparl. Vrlega junaka ima radi njegovega mirnega in poštenega značaja vse rado.

Sv. Lenart v Slov. gor. Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb pri Sv. Lenartu v Slov. gor. ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 10. t. m., ob 10., oziroma 11. uri dopoldne, v sodnijskih prostorih s sledečim vsporedom: 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Volitev novega odbora. 4. Pristop društva k c. kr. avstrijskemu zakladu za vojaške vdove in sirote. 5 Predlogi. K prav obilni udeležbi vabi dr. Josip Kronvogl, c. kr. višjesodni svetnik, kot predsednik.

Kapela. Umrla je pri nas dne 29. aprila gospa Terezija Poljanec, učiteljska vdova, mati g. dr. Poljanca, profesorja c. kr. gimnazije v Mariboru, Ljudmile, učiteljice pri Kapeli, in Jožefa Poljanca, učitelja v Št. Ilju v Slov. gor. Pogreba dne 1. maja se je udeležilo tukajšnje učiteljstvo s šolsko mladino in bližnji in daljni sosedje v obilnem številu. Naj v miru počiva!

Mala Nedelja. Dne 18. t. m. bo šla prva prošnja procesija na Ptujsko ali Črno goro. V tej procesiji se bo molilo za zaželjeni mir in za blagoslovljeno letino. Zjutraj ob 4. uri bo sv. maša za romarje, za mir in srečno vrnitev naših vojakov. Po sv. maši se romarji zberejo v cerkvi, da dobijo papežev blagoslov. Začetek procesije okoli 5. ure. V ptujski minoritski cerkvi dobijo romarji z Najsvetejšim blagoslov. Častilci Marijini, udeležite se te pobožnosti, da pomagamo našim vojakom z molitvijo in da se bo na Marijino priprošnjo sklenil mir.

Št. Vid pri Ptuju. Poštni urad v Št. Vidu pri Ptuju je dobil g. Josip Zmerzlikar iz Vurberga pri Ptuju.

Frankolovo. Kmetijsko katoliško izobraževalno društvo ima svoj letni občni zbor v četrtek, dne 17. t. m., na praznik Vnebohoda, popoldne po večernicah, v posojilničnih prostorih z običajnim dnevnim redom. Vabijo se vsi člani društva, da pridejo v obilnem številu. Na zborovanje se vabijo tudi vsi oni, ki žele k društvu pristopiti ter plačati letnino ali pa prostovoljni dar za društvene namene.

Celje. Mestni magistrat naznanja, da naj hišni posestniki nemudoma oddajo redno izpolnjene hišne sezname, sicer dne 12. maja ne bodo dobili krušnih kart.

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža.“ Odgovorni urednik: Vekoslav Stupan. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.